

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มงานบริหารทรัพยากรบุคคล ๐-๗๗๒๗-๒๗๔๔
ที่ สภ.๐๐๓๓.๐๐๑ / ๙๘๖

วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง อนุมัตินำข้อมูลเผยแพร่บนเว็บไซต์สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี

เรียน นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตามหนังสือสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเคียนชา ที่ สภ.๑๔๓๓/๖๖๖ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๖ และ ที่ สภ.๑๔๓๓/๖๖๗ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๖ "ได้ส่งผลงานเพื่อเผยแพร่บนเว็บไซต์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน ๒ เรื่อง คือ

๑. ความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-๑๙) ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและผู้นำชุมชน ในเขตโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล lor ความว่า อำเภอเคียนชา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๒. ประสิทธิผลการเผยแพร่สมุนไพรต่อระดับความเจ็บปวดและกำลังกล้ามเนื้อ ในผู้ป่วยโรคหอบนรองกระดูกสันหลังส่วนเอวเคลื่อนทับเส้นประสาท คลินิกแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล lor ความว่า อำเภอเคียนชา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ในการนี้ กลุ่มงานบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความประสงค์นำผลงานที่ผ่านการพิจารณาเผยแพร่บนเว็บไซต์สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังรายละเอียดที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ

(นายวิสุทธิ์ สุขศรี)

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
หัวหน้ากลุ่มงานบริหารทรัพยากรบุคคล

(นายอรณัย yawong)

นักวิชาการสาธารณสุขเชี่ยวชาญ (ศัลย์เชิงเอนพัฒนา) ปฏิบัติราชการแทน
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี

**แบบฟอร์มการเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานในสังกัด
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี**

ชื่อหน่วยงาน : กลุ่มงานบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี

วัน/เดือน/ปี : ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๖

หัวข้อ : การเผยแพร่องค์ความรู้ทางวิชาการบนเว็บไซต์ (Research)

รายละเอียดข้อมูล (โดยสรุปหรือเอกสารแนบ) :

เอกสารจำนวน ๑๓ หน้า

เรื่อง ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19)

ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและผู้นำชุมชน ในเขตโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลอรัญคามวารี อำเภอเดียนชา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

(English) Knowledges, Attitudes, and Behaviors in Prevention of Coronavirus (COVID-19)

by Public Health Villager Volunteers and Leader in Arankamvari Health Promoting Hospital, District,
Suratthani Province.

Link ภายนอก: (ถ้ามี):

ผู้รับผิดชอบการให้ข้อมูล

ผู้อนุมัติรับรอง

พิรญา พันธุ์ชัย

(นางสาวพิรญา เพชรชัย)

ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

วันที่ ๑๗ เดือนสิงหาคม ๒๕๖๖

ก. ๔

(นางอุบล เจริญพักตร์)

นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

วันที่ ๑๗ เดือนสิงหาคม ๒๕๖๖

ผู้รับผิดชอบการนำข้อมูลขึ้นเผยแพร่

จ. พ. ก. ภ. ก. ก. ก.

(นายอธิพล จันทร์สังสา)

ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

วันที่ ๑๗ เดือนสิงหาคม ๒๕๖๖

ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19)
ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำบ้านและผู้นำชุมชน ในเขตโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ดำเนินการวิจัย อำเภอเกียนชา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Knowledges, Attitudes, and Behaviors in Prevention of Coronavirus (COVID-19)
by Public Health Villager Volunteers and Leader in Arankamvari Health Promoting Hospital,
District, Suratthani Province.

พิมพ์พิศา ช่วยจันทร์
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพดำเนินการวิจัย
PIMPISA CHUAYJAN
Arankamvari Health Promoting Hospital

บทคัดย่อ

ที่มา: การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้เริ่มต้นเมื่อปลายปี พ.ศ.2562 และอุบัติการณ์ ไปทั่วโลก สร้างความหวาดกลัวและส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สังคมและเศรษฐกิจของประเทศ สำหรับสถานการณ์การแพร่ระบาด และการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มีมาตรการในการเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคอย่างเคร่งครัด โดยความร่วมมือทั้งจากฝ่ายปกครอง สาธารณสุข กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เฝ้าระวังในพื้นที่อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาด้วยความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม ในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ของ อสม. และผู้นำชุมชน ในเขต รพ.สต.อรัญญามหาริ อำเภอเกียนชา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ระเบียบวิธีวิจัย: การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross sectional survey research) ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดทดลองถูกต้องเพื่อวัดความรู้ ทัศนคติ พฤติกรรม มาใช้ในการพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย: กลุ่มตัวอย่าง มีระดับความรู้ และทัศนคติ ต่อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ในระดับปานกลาง มีระดับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ในระดับสูง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ ทัศนคติ กับพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา พนว่า อายุ และอาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปผล: หน่วยงานด้านสาธารณสุขควรสนับสนุนให้มีกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ ปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม ตามมาตรการในการป้องกันโรคติดเชื้อโควิด-19 ตลอดด้านการดำเนินวิธีชีวิตรูปแบบใหม่ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันเพิ่มเติมแก่ อสม. ผู้นำชุมชน และประชาชน ในพื้นที่อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

คำสำคัญ: โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โควิด-19 อาสาสมัครสาธารณสุขประจำบ้าน

Abstract

Background: the outbreak of Coronavirus (COVID-19) has begun in the end of Year 2019 and has spread worldwide. It has caused everyone frightening and affect citizen's health, community and economy system. The epidemic and infection of Coronavirus in Surajthani Province has been prevented and observed strictly and continuously by the cooperation from civilian administration, public health, leaders of community and public health volunteers.

Objectives: Studied the level of knowledge, attitudes, and behaviors of the prevention from Coronavirus (COVID-19) infection and research the causes that related to behaviors of prevention from Coronavirus (COVID-19) by volunteers and villager leaders in the area of Aranakrmvari Locality Hospital, Kiansa, Surajthani.

Methods: This study was a cross sectional survey research that researcher applied the theory about knowledge, attitudes, and practices (behavior) (KAP) for conceptual framework improvement of the study

Results: The samples' level of knowledge and attitude were moderate and the level of self-preventing behavior from Coronavirus were high. The relation between personalities and knowledge, attitudes and behaviors of self-prevention from Coronavirus infection revealed that age and careers related positively to the self-preventing behaviors significantly in statistical as level 0.01

Conclusion: Public health department should always set them up to have activities that acquire more knowledges, exchange better attitudes and behaviors according to Coronavirus defensive measure that consistent with present situation (New Normal) for villager volunteers, community leader and common citizen in the area continuously.

Keywords: Coronavirus 2019, COVID-19, public health villager volunteers

บทนำ

การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 (COVID-19) ได้เริ่มต้นเมื่อปลายปี พ.ศ. 2562 และลุกคามไปทั่วโลก สร้างความหวาดกลัวและส่งผลกระทบต่อสุขภาพสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ และเมื่อต้นเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 มีการระบาดใหญ่ (Pandemic) ซึ่งเป็นการติดเชื้อทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ตามประกาศขององค์การอนามัยโลก

สำหรับจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นพื้นที่หนึ่งที่พบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 พบรู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 สะสม 523 ราย ส่วนตัวกำลังรักษาหาย พบว่า มีผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 สะสม 148 ราย เพื่อป้องกันการระบาดขยายเป็นวงกว้างจึงมีความจำเป็นจะต้องยกระดับมาตรการในการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่เข้มข้นขึ้น⁽¹⁾ และในปี 2565 (มกราคม-พฤษภาคม) พื้นที่สำหรับจังหวัดสุราษฎร์ธานี ยังคงพบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 มีจำนวนสะสม 10,206 ราย⁽²⁾ เป็นผู้ป่วยตัวกำลังรักษาหาย สะสม 717 ราย โดยในจำนวนผู้ป่วยของตัวกำลังรักษาหาย พบว่า เป็นอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) และผู้นำชุมชน จำนวน 39 ราย ทั้งนี้ เนื่องจากในช่วงสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 อสม. และผู้นำชุมชน ก็มีบทบาทอย่างมาก ในการยั้งยั่งการแพร่ระบาดตามแต่ละพื้นที่ต่างๆ อสม. จะต้องเตรียมความพร้อมในการให้บริการด้านสาธารณสุขตามบ้านแต่ละหลังในพื้นที่ที่ตนอยู่ได้รับมอบหมาย แต่ด้วยการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 นี้ ด้วยสถานการณ์และเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงศึกษาถึง ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม ในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และผู้นำชุมชน ในเขตโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตัวกำลังรักษาหาย สำหรับจังหวัดสุราษฎร์ธานี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม ในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และผู้นำชุมชน ในเขตโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตัวกำลังรักษาหาย สำหรับจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และผู้นำชุมชน ในเขตโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตัวกำลังรักษาหาย สำหรับจังหวัดสุราษฎร์ธานี

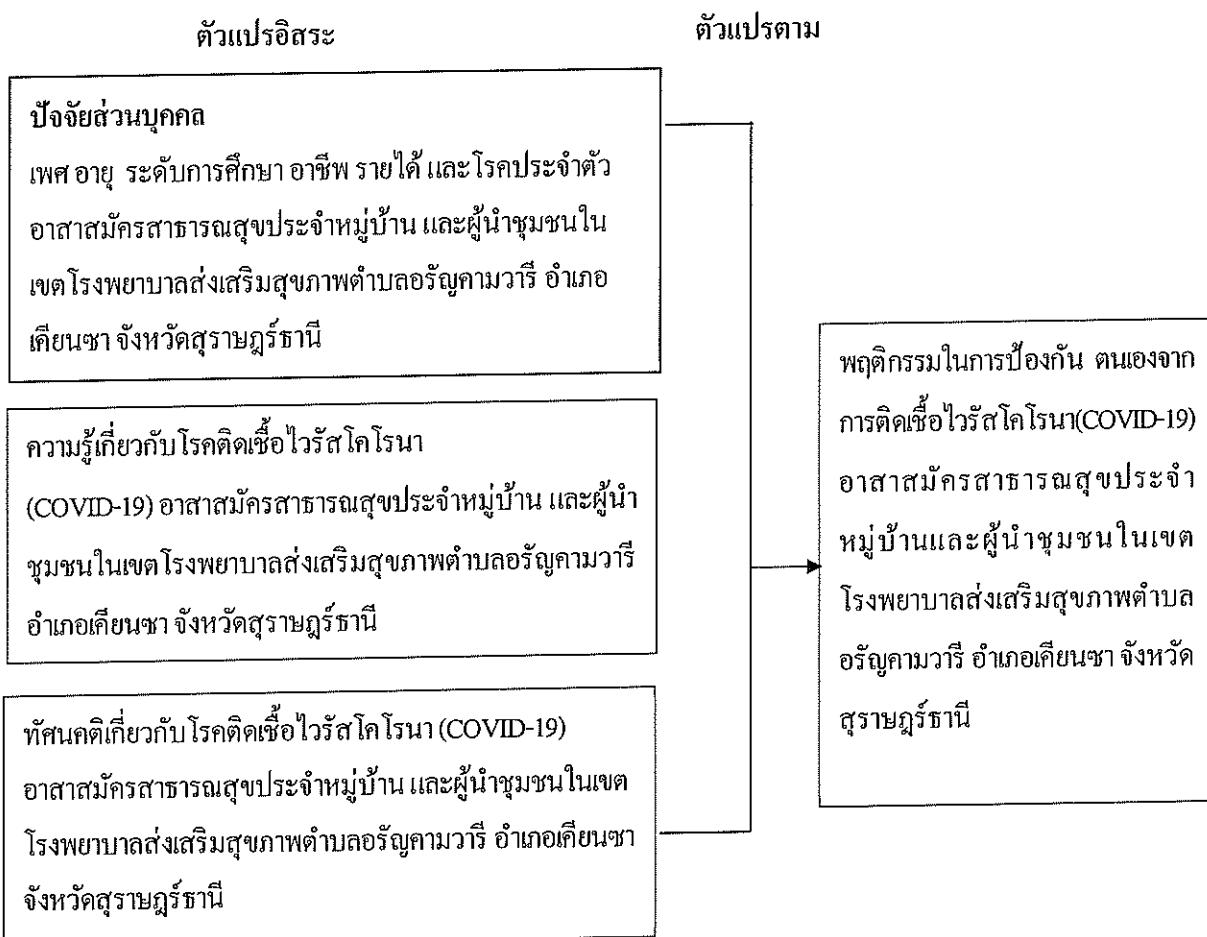
ประโยชน์

1. ทราบถึงระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม ในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ของ อสม. และผู้นำชุมชน ในเขต รพ.สต.อัตรากำลังรักษาหาย สำหรับจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการสะท้อนปัญหาให้กับผู้บริหาร ในการดำเนินงานเฝ้าระวังและป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) นำไปประยุกต์และปรับใช้ในการพัฒนาความรู้ ปรับเปลี่ยนทักษะ และพฤติกรรม ในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19)

คำนิยามศัพท์

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) หมายถึง โรคติดเชื้อทางเดินหายใจที่เกิดจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 19 ซึ่งมีเชื้อทางการว่า SARS-CoV-2 ทำให้เกิดไข้ ไอ เส็บคอ และอาจมีภาวะปอดอักเสบร่วมด้วย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

ประเมินวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross sectional survey research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อสม. และผู้นำชุมชน หัวหนด ในเขต รพ.สต.อรัญความวารี อำเภอเคียนชา จังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมจำนวน 141 คน

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง/อาสาสมัครวิจัย

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และผู้นำชุมชนในเขตโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพดำเนินการรัญความวารี อำเภอเคียนชา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และโรคประจำตัว จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) จำนวน 12 ข้อ
ส่วนที่ 3 แบบสอบถามทักษณ์เกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) จำนวน 10 ข้อ
ส่วนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) จำนวน 12 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การตรวจความตรงของเนื้อหา (Content Validity Index)

- 1.1 ศึกษานี้อื้อหานอกสาร ดำเนินงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 กำหนดขอบเขตและโครงสร้างเนื้อหาแบบสอบถามให้ครอบคลุมประเด็น
- 1.3 สร้างข้อคำถามของแบบสอบถามทั้งภาษาไทยและกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนสำหรับคำตอบ ในแต่ละข้อ
- 1.4 ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ จำนวน 3 ท่าน
- 1.5 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.8

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคล ความรู้ ทักษณ์ และพฤติกรรม การป้องกัน การติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา โดยใช้จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ความรู้ ทักษณ์ กับพฤติกรรมในการป้องกัน ตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) โดยใช้สถิติ Pearson Correlation

ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคล ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเพศหญิง จำนวน 112 คน ร้อยละ 79.43 มีอายุเฉลี่ย 48.53 (\bar{X} , SD=9.42) มีอายุระหว่าง 35-49 ปี จำนวน 66 คน ร้อยละ 46.81 สำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 70 คน ร้อยละ 49.65 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 24,568.5 (\bar{X} , SD=26,403.1) ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 15,001-30,000 บาท จำนวน 53 คน ร้อยละ 37.59 ประกอบอาชีพทำสวน จำนวน 106 คน ร้อยละ 75.19 และส่วนใหญ่ไม่มี โรคประจำตัว จำนวน 79 คน ร้อยละ 56.03 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล (n=141)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	112	79.43
ชาย	29	20.57
อายุ		
22-31 ปี	45	31.91
32-41 ปี	66	46.81
42-51 ปี	24	17.03
52 ปีขึ้นไป	6	4.25
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	48.53	(9.42)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล (n=141) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ค่ามัธยฐาน (ค่าต่ำสุด-สูงสุด)	43.5	(22-65)
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา	70	49.65
มัธยมศึกษาตอนต้น	27	19.15
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	24	17.02
อนุปริญญา/ปวส.	8	5.67
ปริญญาตรีขึ้นไป	12	8.51
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
1,000-15,000 บาท	34	24.11
15,001-30,000 บาท	53	37.59
30,001-45,000 บาท	25	17.73
45,001-60,000 บาท	29	20.57
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	24,568.5	(26,403.1)
ค่ามัธยฐาน (ค่าต่ำสุด-สูงสุด)	14,500	(1,000-60,000)
อาชีพ		
ทำสวน	106	75.19
รับจ้าง	14	9.92
ค้าขาย	12	8.51
แม่บ้าน	9	6.38
โรคประจำตัว		
ไม่มี	79	56.03
มี	62	43.97

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19)

ผลการศึกษา พบร่วมกับ กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ที่ถูกต้องในประเด็น อาการแสดงที่สำคัญของการติดเชื้อไวรัสโคโรนา คือ ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก จนูกไม่ได้กลืน ลิ้นไม่รับรส และประเด็น หากสัมผัสบุคคลที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ควรกักตัวเองที่บ้านอย่างน้อย 14 วัน เพื่อเฝ้าระวังสังเกตอาการ ร้อยละ 97.20 รองลงมาคือประเด็น เชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) แพร่ผ่านทางลงทะเบียนฟอร์ม เช่นน้ำลาย น้ำมูก เสมหะ ของผู้ที่ติดเชื้อร้อยละ 96.50

ส่วนประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างยังมีความรู้ที่ไม่ถูกต้อง คือ ระยะเวลาที่ควรฉีดวัคซีนโควิด-19 เพื่อกระตุ้นภูมิ สำหรับผู้ที่หายป่วยจากโรคติดเชื้อโควิด-19 ร้อยละ 90.80 รองลงมา ประเด็น อาการข้างเคียงหลังฉีดวัคซีนโควิด-19 ร้อยละ 73.80 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา

(COVID-19) รายข้อ (n=141)

ประเด็น	ถูก		ผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. อาการแสดงที่สำคัญของการติดเชื้อไวรัสโคโรนา คือ ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก จมูกไม่ได้กลืน ลิ้น ไม่ร้อนรน	137	97.16	4	2.84
2. หากสัมผัสนุ่มคลุกที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนาควรกักตัวเองที่บ้านอย่างน้อย 14 วัน เพื่อเฝ้าระวังสังเกตอาการ	137	97.16	4	2.84
3. เชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) แพร่ผ่านทางลงทะเบื่องฟอย เช่น น้ำลาย น้ำมูก เสมหะ ของผู้ที่ติดเชื้อ	136	96.50	5	3.50
4. การป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ควรจะหลีกเลี่ยงการออกไปอยู่ในสถานที่ที่มีผู้คนจำนวนมาก เช่น ตลาดนัด การใช้บริการรถสาธารณะ	134	95.00	7	5.00
5. ผู้สัมผัสเชื้อโรค คือผู้ที่สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อ หรืออาจสัมผัสกับเชื้อที่ออกมากับสิ่งคัดหลังจากระบบหายใจของผู้ป่วย เช่น น้ำลาย เสมหะ น้ำมูก	134	95.00	7	5.00
6. ผู้ที่ต้องเฝ้าระวัง คือเป็นผู้สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ที่มาจากพื้นที่ที่มีรายงานการระบาด	130	92.20	11	7.80
7. โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) คำว่า COVID-19 ย่อมาจาก Coronavirus disease 2019	127	90.10	14	9.90
8. ประชาชนทั่วไปสามารถที่จะสวมหน้ากากทางการแพทย์ เพื่อป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ได้	117	83.00	24	17.00
9. การติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ไวรัสสามารถเข้าทางผิวนัง หรือแพลงที่ผิวนังได้	91	64.50	50	35.50
10. คนที่สัมผัสกับผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ควรกักตัวจากคนอื่นอย่างน้อย 5-7 วัน	66	46.80	75	53.20
11. อาการข้างเคียงหลังฉีดวัคซีนโควิด-19	37	26.20	104	73.80
12. ระยะเวลาที่ควรฉีดวัคซีนโควิด-19 เพื่อกระตุ้นภูมิ สำหรับผู้ที่หายป่วยจากโรคติดเชื้อโควิด-19	13	9.20	128	90.80

ด้านระดับความรู้สึกติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ของกลุ่มตัวอย่าง พบร่วมกันว่า มีความรู้สึกติดเชื้อไวรัสโคโรนา ร้อยละ 60.30 รองลงมา ระดับสูง ร้อยละ 33.30 คะแนนเฉลี่ย 9.5 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.8) คะแนนต่ำสุด 4 และคะแนนสูงสุด 13 ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 3
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความรู้สึกติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) (n=141)

ระดับความรู้สึกติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19)	จำนวน	ร้อยละ
สูง (10-12 คะแนน)	47	33.30
ปานกลาง (7-9 คะแนน)	85	60.30
น้อย (0-6คะแนน)	9	6.40

ส่วนที่ 3 ทัศนคติเกี่ยวกับการโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19)

ด้านทัศนคติเกี่ยวกับการโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) พบร่วมกันว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด ในประเด็น การล้างมือบ่อยๆ ด้วยเจลแอลกอฮอล์ทุกครั้ง จะช่วยป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา ได้ร้อยละ 72.30 รองลงมา ประเด็น อาการแสดงที่สำคัญของการติดเชื้อไวรัสโคโรนา คือ ไข้ อ่อนเพลีย ไอแห้ง ปวดเมื่อยตามตัว หายใจเหนื่อยหอบ และถ่ายเหลว ร้อยละ 67.40 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) รายข้อ (n=141)

ประเด็น	ก่อภัย				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปาน	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. การล้างมือบ่อยๆ ด้วยเจลแอลกอฮอล์ทุกครั้ง จะช่วยป้องกันเชื้อไว้ได้	102 (72.30)	37 (26.20)	1 (0.70)	0 (0.00)	1 (0.70)
2. อาการแสดงที่สำคัญของการติดเชื้อไวรัสโคโรนา คือ ไข้ อ่อนเพลีย ไอแห้ง ปวดเมื่อยตามตัว หายใจเหนื่อยหอบ และถ่ายเหลว	95 (67.40)	38 (27.00)	5 (3.50)	3 (2.10)	0 (0.00)
3. ระยะเวลาพักตัวของไวรัสโคโรนา เท่ากับ 2-14 วัน	90 (63.80)	49 (34.80)	1 (0.70)	1 (0.70)	0 (0.00)

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัส

โควิด-19 (COVID-19) รายข้อ (n=141) (ต่อ)

4. เชื้อไวรัสโควิด-19 สามารถเข้าทาง	81	55	3	2	0
ปาก จมูก ตา โดยไวรัสจะเข้าไป ทางเดินหายใจและเข้าไปแบ่งตัวในเซลล์	(57.40)	(39.00)	(2.10)	(1.40)	(0.00)
ของ เยื่อบุหงาเดินหายใจ					
5. ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเรื้อรัง และอายุต่ำกว่า 5 ปี เป็นกลุ่มเสี่ยงในการรับเชื้อไวรัส	80	52	8	1	0
โควิด-19 มากที่สุด	(56.70)	(36.90)	(5.70)	(0.70)	(0.00)
6. ขั้นตอนการรับเชื้อถึงการป่วย คือการ	71	53	13	4	0
สัมผัส การรับเชื้อ การติดเชื้อ เชื้อโรค	(50.40)	(37.60)	(9.20)	(2.80)	(0.00)
และการป่วย					
7. การสัมผัสเชื้อทางอ้อม คือ การ接触 ใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยในระยะ	71	51	17	1	1
น้อยกว่า 2 เมตร	(50.40)	(36.20)	(12.10)	(0.70)	(0.70)
8. การติดเชื้อทางอ้อม เป็นการสัมผัส	64	65	9	2	1
บริเวณพื้นผิว สิ่งของ ที่มีการ	(45.40)	(46.10)	(6.40)	(1.40)	(0.70)
ปนเปื้อนเชื้อไวรัสโควิด-19 จากผู้ป่วย					
9. ในการตรวจหาเชื้อด้วยวิธีการตรวจ	56	39	32	9	5
แบบ ATK และการตรวจยืนยันผลซ้ำ	(39.70)	(27.70)	(22.70)	(6.40)	(3.50)
ด้วยวิธี RT-PCR อีกครั้ง					
10. การสวมหน้ากากอนามัยแบบผ้าเพียง	14	47	58	19	3
ชั้นเดียวไม่ใช่วิธีป้องกันการติดเชื้อ	(9.90)	(33.30)	(41.10)	(13.50)	(2.10)
ไวรัสโควิด-19 ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด					

เมื่อพิจารณาถึงระดับทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) พบร่วมกุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติ ในระดับปานกลาง ร้อยละ 65.96 รองลงมา ระดับต่ำ ร้อยละ 25.53 ในตารางที่ 5 ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) (n=141)

ระดับทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับสูง (36-50 คะแนน)	12	8.51
ระดับปานกลาง (26-35 คะแนน)	93	65.96
ระดับต่ำ (10-25คะแนน)	36	25.53
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	47.0	41.60
ค่ามัธยฐาน (ค่าต่ำสุด-สูงสุด)	40.5	(10-50)

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19)

ด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) พบร่วมกุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำมากที่สุดคือ การเลือกรับประทานอาหารที่สะอาด ปรุงสุกใหม่ ร้อยละ 100 รองลงมา ประเด็น การสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา เมื่ออยู่ในบ้าน ร้อยละ 97.90 ดังรายละเอียดในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) รายข้อ (n=141)

ประเด็น	ปฏิบัติเป็นประจำ		ไม่เคย
	ประจำ	บางครั้ง	
1. การเลือกรับประทานอาหารที่สะอาด ปรุงสุกใหม่	141 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
2. การสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา เมื่ออยู่ในบ้าน	138 (97.90)	3 (2.10)	0 (0.00)
3. การล้างมือบ่อยๆ ด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ทุกครั้ง หลังสัมผัสจุดเด่นที่มีผู้ใช้งานร่วมกันในที่สาธารณะ	134 (95.00)	7 (5.00)	0 (0.00)
4. การใช้ช้อนกลางส่วนตัวเมื่อรับประทานอาหาร ร่วมกันกับผู้อื่น หรือบุคคลในครอบครัว	130 (92.20)	11 (7.80)	0 (0.00)
5. หากไปพื้นที่เสี่ยงท่า�กลับมาสังเกตอาการ กักตัว และแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้รับทราบ	128 (90.80)	13 (9.20)	0 (0.00)
6. การหลีกเลี่ยงการอยู่ในที่แออัด เช่น ตลาดนัด	123 (87.20)	17 (12.10)	1 (0.70)

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) รายข้อ (n=141) (ต่อ)

ประเด็น	ปฏิบัติเป็น	ปฏิบัติเป็น	ไม่เคย
	ประจำ	บางครั้ง	
7. หากมีอาการไอเจ็บคอ จมูกไม่ได้กลืนลื่น ไม่รับรสชาตต้องไปปรับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาลใกล้บ้านทันที	123 (87.20)	11 (7.80)	7 (5.00)
8. การแยกของใช้ส่วนตัว ไม่ใช่ของร่วมกับผู้อื่น เช่น ผ้าเช็ดตัว แก้วน้ำ	121 (85.80)	20 (14.20)	0 (0.00)
9. การตรวจวัดอุณหภูมิ และสแกนไทยชนะ ก่อนเข้าสถานที่สาธารณะ เช่น ตลาดนัด ธนาคาร	114 (80.90)	22 (15.60)	5 (3.50)
10. การเว้นระยะห่างอย่างน้อย 1-2 เมตร เมื่อพูดคุยกับบุคคลอื่น	111 (78.70)	30 (21.30)	0 (0.00)
11. หลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูกโดยไม่จำเป็น	109 (77.30)	32 (22.70)	0 (0.00)
12. การโดยสารรถสาธารณะเมื่อจำเป็นเท่านั้น	93 (66.00)	22 (15.60)	26 (18.40)

เมื่อพิจารณัดึงระดับพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีพฤติกรรม ในระดับสูง ร้อยละ 53.90 รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ 26.95 คะแนนเฉลี่ย 27 (ส่วนเมี่ยงเบนมาตรฐาน 25.70) คะแนนต่ำสุด 12 คะแนนสูงสุด 36 ตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับพฤติกรรมเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) (n=141)

ระดับพฤติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
เหมาะสมมาก (29-36 คะแนน)	76	53.90
เหมาะสมปานกลาง (21-28 คะแนน)	38	26.95
เหมาะสมน้อย (12-20 คะแนน)	27	19.15
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเมี่ยงเบนมาตรฐาน)	27	25.70
ค่ามัธยฐาน (ค่าต่ำสุด-สูงสุด)	24.5	(12-36)

ส่วนที่ 5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ ทักษะ กับพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจาก การติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ ทักษะ กับพฤติกรรมในการ ป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ และ อาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=.532$, และ $.415$ $p<0.01$ ตามลำดับ)

สำหรับความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา(COVID-19) พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ พฤติกรรมเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 ($r=.752$, $p<0.01$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ ทักษะ กับพฤติกรรม ใน การป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ($n = 141$)

ตัวแปร	ค่าสหสัมพันธ์ (r)
อายุ	.532**
เพศ	-.674**
ระดับการศึกษา	-.726**
รายได้	-.346**
อาชีพ	.415**
โรคประจำตัว	-.716**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปและอภิปรายผล

ส่วนที่ 1 ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา(COVID-19)

จากการศึกษา พบว่า ระดับความรู้ เกี่ยวกับติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ของกลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 60.30) คะแนนเฉลี่ย 9.5 จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน โดยส่วนใหญ่มีความรู้ที่ถูกต้องใน ประเด็น อาการแสดงที่สำคัญของการติดเชื้อไวรัสโคโรนา กือ ไอ เส็บคอ มีน้ำมูก จมูกไม่ได้กลืน ลิ้นไม่รับรส

ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ ทักษะ กับพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา (COVID-19)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ ทักษะ กับพฤติกรรมในการป้องกันตนเอง จาก การติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ และอาชีพ มีความสัมพันธ์ ทางบวกกับพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 ($r=.532$, และ $.415$ $p<0.01$ ตามลำดับ)

ข้อเสนอแนะ

หน่วยงานด้านสาธารณสุขการสนับสนุนให้มีกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ ปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม ตามมาตรการในการป้องกันโรคติดเชื้อโควิด-19 สองคลื่นกับการดำเนินวิธีชีวิตรูปแบบใหม่ ที่สองคลื่นกับสถานการณ์ปัจจุบันเพิ่มเติมแก่ อสม. ผู้นำชุมชน และประชาชน ในพื้นที่อย่างต่อเนื่องสำหรับ

จริยธรรมวิจัย

ได้รับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี เลขที่ STPHO2022-051 วันที่ 8 พฤษภาคม 2565

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ขอบคุณภาคีเครือข่าย ทุกท่านที่ให้การสนับสนุนให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือส่งผลให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเกียงจะ.(2564).สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19.

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเกียงจะ.(2565).สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19.

กรมควบคุมโรค. (2563). แนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุข เพื่อการจัดการภาวะระบาดของโรคโควิด-19 ในช่วงกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการ ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548. นนทบุรี: กองโรคติดต่อทั่วไป.

. (2564). รายงานสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. Retrieved

<https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/situation/situation-no534-200664.pdf>

. (2564). แนวทางการให้วัคซีนโควิด 19 ในสถานการณ์การ ระบาดปี 64 ของประเทศไทย.

Retrieved <https://ddc.moph.go.th/uploads/files/1729520210301021023.pdf>

. (2564ค). วัคซีนโควิด 19 ของประเทศไทย. Retrieved <https://ddc.moph.go.th/vaccine-covid19/> จากรัฐบาล แหลมไธสง, ชนัญชิดาดุษฎี ทูลศิริ และพรนภา หอมตินธ์. (2562). ปัจจัยทำนายพฤติกรรม การป้องกันการติดเชื้อทางเดินหายใจของผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็ก กรุงเทพมหานคร. วารสารพยาบาลสาธารณสุข, 33(1), 1-19.

นงชา สิงห์ธรรม, วัชรพล วิวรรรณ์ เถาว์พันธ์, กิตติพง เนาวสุวรรณ, เกลิมชัย เพาะบุญ, และสุทธิศักดิ์ สุริรักษ์. (2563). การรับรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของทันตแพทย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วารสารสถาบันบำราศนราดูร, 14 (2), 104-115.

บงกช โนรรถกุล และพรศิริ พันธ์ศิริ. (2564). ความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด -19 ของ นักศึกษา พยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซาและวิทยาลัยเซนต์หลุยส์. วารสาร ศูนย์อนามัย ที่ 9,15(37), 179-195.

อมร ลีลาธนี. (2563). เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับ COVID-19 จากโรคติดเชื้อไวรัส SARS-CoV-2.

<https://rtarf.mi.th/images/PDF/Covid-19-MD-AmornUpdate.pdf>.